

Ordförande har ordet

Augusti 2019

Bästa Piña Palmeravän !

Hoppas du haft en skön och avkopplande sommar. Luften har nu blivit svalar och det ger ny energi efter den korta värmeböljan i juli.

Vi i styrelsen startar nu upp vårt arbete och har två aktiviteter inplanerade under hösten/vintern.

Den första blir söndagen den 1:a september och jag vill nu uppmärksamma dig på att Piña Palmera firar sin 35 årsdag den dagen på M/S Vindhem. (se annons på sid 7).

Med kraft, mod och stort engagemang från all personal på Piña Palmera i Zipolite och alla otaliga Palmeravänners stöd under åren här i Sverige, kan nu Piña Palmera fira denna 35 årsdag. En fantastisk framgångssaga.

Längre fram i höst, under Alla helgons dag träffas vi som vanligt på Etnografiska museét för att fira "De dödas dag".

Tack för ditt ovärderliga stöd och värdefulla insatser till Piña Palmas verksamhet.

Hoppas vi ses den 1:a september !

Bästa hälsningar

Anita Nilsson Röjning
Ordförande,
Föreningen Palmas Vänner.

Trevlig läsning !

Innehåll

Bartolo	2
Patricia Matias - Lopez	3
Samtal med Martina O ´Sullivan volontär	4
Workshop i förskolan	6
Piña Palmera firar 35 år	7
Gåvolista Mars - Juli 2019	7

Bartolo

Zipolite i februari 2019

Text och översättning: Klara Stintzing

Bartolomeo föddes i en by i bergen utanför Candelaria. Familjen var mycket fattig. De bodde i ett skjul som var byggt av palmlblad och korrugerad plåt. Man hade en liten odlingslott, men det var svårt att få maten att räcka till för de elva barnen. Bartolo var ett av de yngsta. Idag är bara tre kvar i livet, Bartolo, en äldre bror som också bor i Zipolite och en syster som flyttat till annan ort. När Bartolo var tio år blev hans pappa dödad. Flera av syskonen gick åt lite i taget på grund av en vendetta. Bartolo var den siste som lämnade hemmet och flyttade till Zipolite. De andra hade redan tidigare gett sig iväg. När han var arton år hamnade han i fängelset i Pochutla i fem år på grund av "ett misstag som han fick skulden för", berättade han. Jag frågade inte närmare om det. Människor har rätt att ha sina hemligheter. När han kom ut försörjde han sig bäst han kunde i jordbruket, som byggnadsarbetare och palmklättrare för att ta ner kokosnötter. När han var 25 år råkade han ut för en olycka. Han föll ner från en palm och fick en total fraktur på ryggmärgen och blev förlamad från midjan och nedåt. I fallet förlorade han medvetandet. Hans bröder släpade hem honom, en i var sin arm, vilket säkert förvärrade skadan.

• Eftersom han inte vaknade gick mamman till Piña Palmera och bad om hjälp. De skickade honom till sjukhuset i Oaxaca för här nere vid kusten fanns ingen hjälp att få. På tredje dygnet vaknade Bartolo upp på sjukhuset på grund av en mardröm. Han drömde att han föll från ett flera våningar högt hus och skrek av ångest och smärta. Två månader låg han precis stilla i en "vagga" av sandpåsar, men han blev inte bättre. Chely från Piña Palmera kom och hämtade honom. Efter åtta månader fick han sin första rullstol, men han kunde varken acceptera den eller sin nya livssituation. Anna som var koordinatör på Piña skickade honom till ett center för ryggmärgsskadade i Vera Cruz. Där insåg han att han inte var ensam med sitt handikapp. Han lärde sig att laga fläktar, adaptera rullstolar och fixa radioapparater. Efter en tid blev han avhyst från centret på grund av "dåligt uppförande". I Zipolite fick han en bit mark av los comuneros, de som bestämmer om mark i byn. Piña hjälpte honom att bygga ett litet hus. Genom åren sålde Bartolo huset som inte var hans flera gånger, och varje gång fick Balbino köpa tillbaka det igen. Pengarna var naturligtvis försvunna innan någon hann reagera. Bartolo blev utkörd från Piña flera gånger om, men efter en tid var han tillbaka igen, åt i köket och monterade träfåglar och annat konsthantverk.

Med åren har Bartolo fått amputerat båda benen pga trycksår och risk för blodförgiftning. Trots detta har han simmat över bukten i Puerto Angel och varit drivande i basketbollaget för rullstolsburna som bildades under år 2005. Laget har varit i Mexico City varje år sedan 2008 och deltagit i de nationella tävlingarna. Bartolo säger att de vann överlägset första gången. De har en faddergrupp i Sverige som hjälper dem att finansiera resorna och vistelsen i Mexico City. Bartolo gillar att tävla. Ett år vann han en gren i Triathlon, ett rullstolsrace. Hela Piña var ute och hejade när han flåsade in på mållinjen. De hissade honom med rullstol och allt och han fick ett diplom om halsen.

När vi suttit en stund i skuggan under ett palmbladstak utanför köket kan jag se att han har ont. Som svar på min fråga drar han av sig t-shirten och ett stödförband och visar mig sin rygg. Mitt i sticker det ut ett tre till fyra centimeter långt metallstycke och några metalltrådar. Tydligen har protesen som opererades in för mer än tjugo år sen för att stödja ryggradens kotor flyttat på sig en bra bit. Huden runt såret ser inte det minsta infekterat ut. Bartolo är ett medicinskt och socialt underverk. Det borde inte gå att leva i tropikerna med metallbitar som sticker ut genom ryggen. Ändå rullar han omkring med sin rullstol dag efter dag och är nu 52 år. Han är en riktig överlevare, jag måste beundra honom. Men en sak vet jag säkert. Utan Piña Palmera hade han varit död för länge sen.

Patricia Matias - Lopez

Zipolite i januari 2019

Text och översättning: Klara Stintzing

Patricia som kallas för Paty kom som 20-åring till Piña Palmera från Pueblo Viejo, en by som tillhör distriktet Santa Maria Huatulco. Där bor urbefolkningar, indigenas, sedan 400 år. På grund av en svår torka kom det människor från många olika byar i Sierra Sur, för det fanns vatten i Santa Maria Huatulco. På senare tid har tätorten Huatulco blivit en turistort. Regeringen och de lokala politikerna exploaterade marken, och urbefolkningen fick flytta på sig. Människor fick skaffa sig tillfälliga arbeten som renhållningsarbetare eller inom turistnäringen istället för att bruka jorden och fiska som de tidigare gjort. De tillverkade också konsthantverk sedan lång tid tillbaka. Idag bor dessa människor i de fattigaste områdena i Huatulco.

När Paty var två år fick hon polio och blev rullstolsburen. Idag kan hon gå hjälpligt med kryckor och stödskenor. Patys pappa var kaffeodlare. Hon har tre äldre bröder och en yngre. Mamman förlorade flera barn i samband med förlossningen. Paty är den enda flickan. Hennes pappa ville att hon skulle få studera, så hon fick bo hos sin bror och hans fru i Huatulco när hon började på högskolan och under hela gymnasietiden. Det var en omvälvande tid. Lärarna var revolutionära. De gjorde gemensam sak med fiskarna och drabbade samman med militären. Paty följde med sina lärare till många vägblockader, då man stänger av trafiken på huvudvägarna för att protestera mot missförhållanden. "Vi studenter blev socialt och politiskt medvetna och mycket rebelliska", säger Paty och skrattar. Under den här tiden lärde hon känna Louisa som också har en funktionsnedsättning. Det fanns en organisation för personer med funktionsnedsättningar i Huatulco där Louisa deltog, men Paty gick aldrig med där.

År 2001 träffade hon Irene som hade workshops en gång i månaden på Piña Palmera. Irene hade också en polioskada. De blev vänner. När Paty avslutat gymnasiet gick hon en ledarskapskurs under ett år på Piña. Hon blev alltmer aktiv i centrets arbete och fick också hjälp med sin rehabilitering. Några år senare, 2004 förändrades allt. Don Chico som har en ryggmärgsskada, och som haft hand om tillverkningen av konsthantverk lämnade Piña för att arbeta hemifrån. Paty lärde sig då allt om hans arbete. Och hon fortsätter att lära sig nya saker hela tiden. Idag är hon ansvarig för affären på Piña tillsammans med Irene. Hon ansvarar också för solidarisk ekonomi och rättvis handel. Hon stödjer och främjar arbetet med

lokala tillverkare av konsthantverk, sköter planering och administration och kontrollerar produktkvalité. Hon utbildar och lär andra människor med funktionsnedsättningar att rehabilitera sig och leva ett oberoende liv. Hon besöker lokala producenter och stödjer deras självständighetsprocess, empowerment. Hennes egna erfarenheter från Piña gör att hon har mycket att ge till andra, säger hon. Att försvara mänskliga rättigheter och fokusera på inkludering i samhället är särskilt viktigt för henne. Man stärker människor med funktionsnedsättningar. Hon har lärt sig om maktstrukturer, om ansvar och ömsesidig tillit. Processerna är långsamma, man får ha tålamod. Varje människa har sin utveckling och sin rytm. Av Sofia, den svenska sjukgymnasten på Piña har hon lärt sig om kommunikation och att anpassa arbetstakten/rehabiliteringen till varje enskild persons förmåga. Hon har fått resa, både inom Mexico och till Cuba och Ecuador. Hon försörjer sig själv. Hon har suttit i paneler på

internationella konferenser och talat om framgångsrika projekt som urbefolkningar driver. Hon följer andra personer med funktionsnedsättningar i deras utveckling och rehabilitering så att de ska kunna få en inkomst. Ana Canseco, en ung kvinna med mycket svår reumatoid artrit, har nu sin egen affär och är ekonomiskt oberoende.

Jag har fått arbeta mycket med min känslomässiga sida, säger Paty, och jag har lärt mig förebygga problem som följer av min funktionsnedsättning. Jag tar hand om min kropp för att inte få diabetes och högt

blodtryck och jag har inte några dåliga vanor. Kvinnorna här lever med mycket våld och de slår också sina barn. De är okunniga.

Patys dröm är att bli ännu mer självständig. Hon vet vad hon har och uppskattar det och är tacksam. Hon är medveten om att hon är en modell, ett exempel för andra kvinnor. Då måste hon leva som hon lär. Hon är nöjd med sitt liv.

Samtal med Martina O'Sullivan volontär

Zipolite i februari 2018
Text: Klara Stintzing

Att intervjuva Martina från Irland är som att fånga en virvelvind. Trots sina 52 år ser hon ut som en ung flicka. Hennes intensiva personlighet och nyfikenhet på livet är fascinerande. Mycket av hennes historia påminner om förhållandena i Mexico. Innan jag hinner ställa en enda fråga börjar hon berätta om hungersnöden 1860, och om hur kelterna invaderades och nekades att utöva sin kultur och religion. Man tvingades till ensidigt jordbruk och fårskötsel som utarmade jordarna. År 1922 fick man sin egen regering. På sjuttioalet bröt inbördeskriget ut mellan IRA och England.

Martinas pappa föddes 1912 och gick barfota till skolan. Senare i livet kom han att arbeta på postkontor. När han var omkring 50 år träffade han Martinas mamma. De fick fem barn tillsammans. Pappan var gammalmodig och religiös. Martina skämdes över honom för han var gråhårig och gammal. Men han var mycket tillgiven och mån om sina barn och varken rökte eller drack där han satt framför öppna spisen om kvällarna. Martina skickades till klosterskolan. Nunnorna uppfostrade och under-visade barnen genom att slå dem med pekpinnen. Bröderna fick gå i normalskolan. Irland exporterade ungdomar och smör under den här tiden, säger Martina och skrattar.

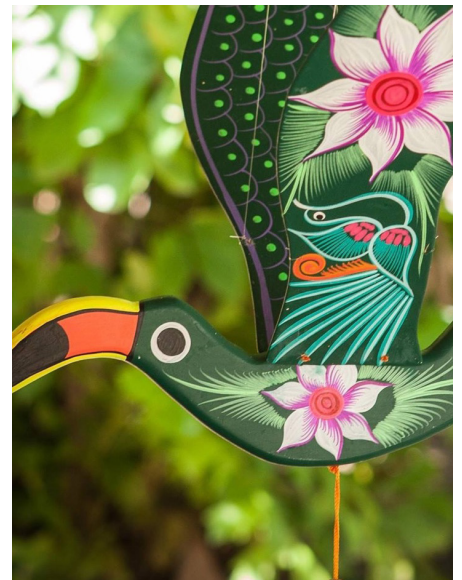
Alla ville bort. När hon väl tagit sig igenom klosterskolan började hon arbeta med personer med funktionsnedsättningar hos Magdalena-systrarna i en annan stad. De kallades för "the laundry-sisters", tvättsystrarna, för de tog emot kvinnor med önskad graviditeter. Mammorna fick arbeta i tvättinrättningen och barnen adopterades bort efter födseln.

Men Martina ville göra något annorlunda med sitt liv. Hon började arbeta som aupair i Tyskland och studerade tyska. Senare fick hon arbete i en exklusiv klädför. Hon utbildade sig till flygvärdinna, men föredrog att arbeta på marken. Tillsammans med sin man har hon rest till Mexico under många år.

Hennes ena bror och svägerska bodde i Oaxaca, så de hälsade ofta på dem där. Hon kom till Zipolite som turist och köpte en träfågel i Piñas affär. Hon älskar fåglar och ville veta mer om bakgrunden till Piñas fåglar. När hon kom tillbaka till Tyskland kände hon att hon ville bli volontär på Piña Palmera. Via vänner fick hon kontakt med doktor Balbino som gav henne adressen till Flavia. Fågeln fick svärmor som led av Alzheimer sedan många år. Den blev mycket uppskattad och var den sista svärmodern tittade på innan hon dog.

Martina fascinerar av hur man tar hand om de unga vuxna med multipla funktionsnedsättningar som bor i "Cuidado Especial" på Piña. Det finns alltid människor omkring dem. Man bryr sig om dem och sköter om dem med kärlek och glädje. Marlena, Paz och José har ett rikt liv. Det finns många saker man kan lära sig här, säger Martina. Till exempel om

stormötena på tisdagarna med all personal, volontärer, studenter och "brukare", som nu har bytt namn till deltagare. Alla har möjlighet att yttra sig, det är verkligen demokratiskt, tycker hon. Hon kom hit med en idé "att hjälpa", men inser att det är personerna med funktionsvariationer som är hennes lärare. Hon lär sig om deras livsvillkor, om omgivningen, miljön och mycket annat. Hon var nyligen med rehabiliteringsteamet ut i en byskola där man arbetar med inkludering och uppföljning av barn med funktionsnedsättningar. Det var en stor upplevelse, säger hon med lysande ögon, innan hon ursäktar sig för att hon måste fortsätta jobba. Med glada skutt ger hon sig iväg till köket.

Workshop i förskolan

Zipolite i februari 2018

Text: Klara Stintzing

Daniel och jag sitter i skuggan under palmbladstaket i "comedoren", platsen där man äter och har stormöten. Många sitter också där med sina datorer, telefoner eller plattor när det inte pågår andra aktiviteter, för just där är det bra täckning. Daniel håller på med en kort rapport från gårdagens besök i en förskola med 80 barn och flera lärare. Jag ber honom berätta lite hur en workshop går till.

Arbetet i en ny förskola eller skola börjar oftast genom att en familj med ett barn med en funktionsnedsättning tar kontakt med Piña Palmera, säger Daniel. Man gör då ett hembesök för att få en första uppfattning om vad det handlar om. Därefter besöker man skolan eller förskolan tillsammans med vårdnadshavaren och erbjuder en workshop med lärarna och senare även med barnen.

Först presenterar man Piña Palmera och teamets medlemmar. Sen får deltagarna prova på att ha en funktionsnedsättning. Man binder för ögonen, sätter på dem hörlurar och binder ihop händer och fötter, armar och ben. Därefter får de göra olika aktiviteter, spel och lekar som det är svårt att klara av med den tillfälliga funktionsnedsättningen. Sen följer reflektionen. Hur kände de sig i den nya situationen? Oftast följer de ett mönster, säger Daniel. De känner sig frustrerade och hjälplösa över att inte kunna göra det som krävs. De blir förvirrade. Men sedan börjar de

söka nya sätt att möta utmaningarna för att komma över funktionsnedsättningen. Slutligen diskuterar man olika förhållningssätt till personer med funktionsnedsättningar, hur man ser på dem i samhället:

- Det magiska förhållningssättet: det är Guds straff, någon har satt onda ögat på barnet av någon anledning
- Det destruktiva förhållningssättet: man avvisar dem eller gömmer undan dem. De får inte vara med i den sociala gemenskapen.
- Det medicinska: doktorn fixar dem.
- Normalisering: Vi fixar till personen så den passar in.
- Sociala rättighetsperspektiv: Inkludering/Integrering

Det låter spännande, tänker jag. Vilket förhållningssätt har vi i Sverige? Det finns en hel del att fundera över och lära sig på Piña Palmera.

Piña Palmera firar 35 år

Föreningen Palmeras Vänner

**Nu ska vi fira Piña Palmera 35 år.
1 september (söndag) kl 10.00-13.45
ombord på M/S Vindhem, Stockholm**

Vår gäst och grundare av Piña Palmera, **Anna Johansson**, kommer och berättar om livet då och nu i Ziplote.

Vindhems Tacobuffé, kött eller vegetariskt alt, en sallad och kaffe med liten kaka ingår i biljettpriset
Vin finns att köpa.

*M/S Vindhem har sin kajplats nedanför Stockholms slott.
Under evenemanget ligger vi still vid kaj.*

Mexikansk dans kommer vi att få se och kanske prova på.
Försäljning av fåglar och t-shirt m.m.

**Anmälan till info@palmerasvanner.se
eller sms till 070 – 773 45 43
(senast 28 aug).**

**Biljettpris 150 kr/pers.
(70 kr går till Piña Palmera).**

Du får bekräftelse på din anmälan med mer information om bl a inbetalning, kollektivtrafik m.m.

www.palmerasvanner.se

Gåvolista Mars - Juli 2019

Fadderbidrag

Under perioden har 204 faddrar bidragit med totalt 127 627 kr .

Dessa pengar används till att täcka de dagliga omkostnaderna och är en förutsättning för Piña Palmeras existens. För att bli fadder kan du kontakta Palmeras Vänner eller fylla i autogiroblanketten på föreningen hemsida www.palmerasvanner.se

Leksaksförsäljning

Leksaksförsäljning har inbringat 1310 kr.

Gåvor från församlingar

Under perioden har det inkommit 1536 kr

Gustavsberg-Ingarö Församling

Gåvor från privatpersoner

Sammanlagda värdet av gåvor som inkommit 55 200 kr

Agneta Ihr Wahlström, Anders Windling, Anita Björnström, Anita Gustafsson Nordin, Anita Hjalmarson, Ann-Charlotte Maria Jofs, Annie Söderlund, Ann-Marie Oh, Arvid o Eva Jauring, Barbro Elisabet Enberg, Bengt Kristoffersson med släkt, Bengt Olsson, Birgit Moberg, Britt Ma-rie Wiberg, Börje Osterholm, Christina Rosenqvist, Emil Erdtman, Eva Adamsson, Eva Sand-hammar, Eva-Lotta Hultén, Eva-Maria Seger, fam Sven-Alice Stern med barn Ulf och Susanne, Familjen Lindhe, Georg Erling George, Gudrun Boström, Gudrun Lundstedt, Gunilla Wahlström, Gunnar o Gerd Lindberg, Gunnar och Lotta Dagnå, Göran Andersson och Margareta och Carl, Göran Collert, H F Aktiva Kvinnor Porjus, Hans Johansson, Harald Ernberg, Heidi Jensen, Helen Eriksson, Hästhagens sportstugeförening, Ingemar Johansson, Inger Hultqvist, Inger Maj Hagman, Irmeli Peronius, Jan Gabell m familj, Jane Sannemo, Karin Arlid, Katarina Arneving, Kerstin Roswall, Kia Pettersson Amy, Kristina Hjærtquist, Lars o Hans Eriksson, Lena Birgitta Margareta Wannerholt, Lennart Andersson, Linda Bolin, Liv Pettersson, Margareta Olsson, Maria Hellberg, Maria Palselius, Marika Hansson, Mario Hernandez, Marita Laffer-entz, Mats Hallberg, Maud Lindqvist, Monica Stöllman, Monika Persson, Rikard Wannerholt, Rosita och Lars Pilsetnek, Rune Hoffman, Rune Lidsell, Sarah Magnusson, Sofie Cano Sjögren, Sten Serenander, Stina Johansson, Susanne o Glenn Johansson, Therese Swenn Lindgren, Tom Lönnholm o Lena Fröjd, Tomas Lagerwall, Ulla Eriksson Ana Jan Ekman, Ulla Hylländer, Ulla Krisell, Ulla Nelén, Ulrich Dorwarth, Ulrika Wretås, Vanja Lindqvist, Ake Pettersson

Ett stort varmt tack till alla givare !

Box 4268

102 66 Stockholm

Bästa Palmeravän,

Vi blir tacksamma om ni meddelar oss ny eller ändrad adress eller e-mail. Det är viktigt i vår kommunikation med dig att vi har korrekta och uppdaterade uppgifter så att vår information når fram.

Ditt medlemskap är ovärderlig för Föreningen Palmas Vänner och i förlängningen Piña Palmera.

Föreningens kontaktpersoner

Tag kontakt med aktivister på din ort om du har frågor eller vill veta mer om Föreningen Palmas Vänner

Göteborg

Mario Hernández
Petra Andersson
Emilia Diamantides
goteborg@palmerasvanner.se

Stockholm

Valeria Wigardt
Sofia Erixsson
stockholm@palmerasvanner.se

Lund

Anna Arstam
Karin Fältman
lund@palmerasvanner.se

Halmstad

Irmeli Peronius
halmstad@palmerasvanner.se

Malmö

Sara Rydwik
malmo@palmerasvanner.se

Uppsala

Terese Bergfors
 uppsala@palmerasvanner.se

Västerås

Marlene Kaas
vasteras@palmerasvanner.se

Har vi glömt din ort? Vill du bli en av föreningens aktivister?

Kontakta: Anita Nilsson Röjning
070-7734543
info@palmerasvanner.se

Ordförande: Anita Nilsson Röjning
E-mail: info@palmerasvanner.se
Hemsida: www.palmerasvanner.se
Facebook: Föreningen Palmas Vänner
Instagram: palmerasvanner
Medlemsblad: Palmbladet
E-mail: info@palmerasvanner.se
Redaktör: Anita Nilsson Röjning
Layout: Tanja Zamani

Pg: 901191-7

Bg: 901-1917

Swish: 1239011917